

Paul Kaaritan

Philippi Sannao Ati'o

Di'oraz kaarita daua'o

Apostle Paul saadan di'oraz kaarita pataraa-ka'o dono'o Kaimana'o Kuwai dikin ii. (Philippians 1:17) Timothy umin-kaudinán na'ian pu'a'o utuma usaadan wuru'u kaaritam.

Baukapa'o Paul morowautapankauzon Silas tuma Philippi ii. Uruu dono'o wuru'u pidannao abatanuz na'iki imishidanuz Paul kowaadanii Kaimana'o Kuwai. (Acts 16:11-40) 10 wunu imorowautapankan dauna'an, usaadan wuru'u pakaaritanuz.

Aizii usaadan wuru'u kaaritam mishidainao ati'o Philippi iainaouz. Ukowaadan i'ati tuukii ukonaukian ikaminka'utan idi paugaru idyuudan ida'an aimaakan pa'ati na'iki itoriinpan idi Tominkaru ati udau'an.

Paul kowaadan tuukii pakonaukian papataka'uta-ka'o pu'u taraa-kizai ii. Mazan ukian, wuru'u na'apa kida'oraz kaiwainan kaimana'o nii, iriba kaiman kida'o aimaakan sha'apan una'ian pu'u. Na'iki ukowaadan tuukii pakonaukian panyukunuitapan idi mishidainao Philippi iainaouz kamunaaun pa'ati.

Pakaaritan ida'a, Paul kakinaowan mishidainao aonaa kizi ikashadinan oo ikaakinpan papataka'uta-ka'o an pamishidan dikin ii Christ. Mazan marii kizi'i naa pa'an ikonaukiitanan karikaonan. Na'iki ma'ozaka kizi itaapan pamishidan na'iki karikaonan kizi ikaminka'uaakan na'iki imashaapan konaukii pamin-mishidannao tuma. Na'iki ukakinaowan idyaun izaudinapa kizi pidannao ai, taapinpa'azoinaouz kaimana'o nii, tuukia'oraz iaipan sha'apatin-karu Jewnao kakinaorinaa kawana'ati.

Tuukii Paul kakinaowan wuru'u mishidainaoz uaipan imashaapan kaiman na'iki idi'itinapa kizi kaiman na'apa Christ kawan.

Phil

Kaarita buutinpan kida

Kaarita daua'o	1:1-11
Paul daua'o utaraapa-kaao dono'oraz	1:12-30
Paul kakinaotan mishidainao kaimana'o mashaapa-karu dau'u	2:1-18
Paul sha'apatina'azon daua'o	2:19-30
Kaimana'o kakinaorii na'iki kaduzui tukapa-kida-kaao	3:1—4:1
Mishidainao nyukunuu ma'ozakada-kaao, na'iki ikonaukii-kida-kaao	4:2-20
Paul katokontan pakaaritan	4:21-23

1 ¹Di'oraz kaarita õgaru Paul na'iki Timothy di'iki'o, Christ Jesus poitorunaouz. Õgaru Paul, õsaadan di'oraz kaarita ipai unao Tominkaru pidanannao ati'o, Philippi sannaou, mishidainao Christ Jesus, na'iki mishidainao zowaunaanao ati'o kapam, na'iki ipai wunao ati'i kaminka'uupainaoouz unao. ²Marii waDaruru Tominkaru, na'iki Naobanai Jesus Christ kamunanun unao ati, na'iki utaa kizi unyukunuu kaiman-kinaa nii.

Paul toriinpan Philippi sannaou ati

³Na'apainim õnyukunuuanon dono unao, tuukii da'i õkonaukii-kidan Tominkaru unao dau'an. ⁴Na'iki karikaonan da'i õtoriiinpauzon konaukia'o ida'an Tominkaru ati unao dau'an. ⁵Usha'apanum kau'an unao kowaadapa'o kapam Kaimana'o Kuwai, Jesus Christ daua'oraz. Sariapa umishidan di'iki'o usakadan ukakuwaapatinan, atii kai pakawan. ⁶Mishi Tominkaru sakadani'i naa pasaa-

baan unao. Aizii õkian nii unao ati, õaitapa na'iki õmishida pakawanu'o nii wuru'u Tominkaru kaudinanuz na'apa, atii Christ Jesus kaawan dono'o nii zii uipaian pasaabaan unao. ⁷Õdi'itinpan unao dau'u kaikapa'a õmarainpan idi'o unao tuukii manawun. Mishi Tominkaru tukapa-kida pakaimanan ipai baokopa unao ati na'iki õgaru ati, utaapada ukaminka'utan õgaru õkaudin-kizi dau'u, õtaraapa-kaao pu'u oo õkashadaakapan dono pidannao tuma Kaimana'o Kuwai dau'an õtukapa-kida'azon idi umishiin. ⁸Tominkaru tukapa na'iki uaitapa mishi'o wuru'u õtukapa'azonun unao, õmarainpan idi'o unao tuukii, na'apa Christ Jesus marainpan kawan unao.

⁹Õtoriiinpan Tominkaru ati unao dau'an, marii kizi powa'a zii ukamarainapanun, na'iki utaa kizi uaitapa-kinaa nii powa'a zii, na'iki uaitapaaba-kinaa nii manawun. ¹⁰Uruu ida'an kizi uaitapan na'ia'oram kaimana'o na'iki sakitapa'o aimaakan usha'apatinan nii na'iki umishidan nii.

Uruu ida'an kizi karikaonan ukaimanan, aonaa kizi oia'o ikoda-kaou'ida'a atii na'apa Christ kaawan di'iti. ¹¹Marii kizi karikaonan usha'apatan kaiman kida'o pa'idiwaru aimakaan, Jesus Christ taan ida'an pama'ozakan u'ati. Na'apa'o ida'an kizi Tominkaru naubaa-kaou na'iki ukonaukii-kida-kaou.

***Kaimana'o Kuwai abata-kaou
Paul taraapa-kaou pu'u***

¹²Aizii õmin-mishidannao, õaipan uaitapan, wuru'u dikauda kida'o aimakaan sha'apaapa-kaou pu'u õ'ati kaikapa'a, mazan ukaiwainan kaimana'o nii, na'apa kida'o ida'an mishi'oraiman powa'a zii manawun Kaimana'o Kuwai abata-kaou. ¹³Usha'apanum kau'an ipai'i naa da'ainao pidannao na'iki ipai soldyaanao wunaou'u watchmantapainao kidaz udaru'o naobanai dapu, kaimanaiman ãaitapan wuru'u õtaraapa-kaouz soo õkakuwaapatinan dikin ia'o Christ dau'u. ¹⁴Aizii õtaraapa-kaou idi, powa'a zii mishidainao Christ ma'ozakadinan, uruu idi ma'ozaka ãkowaadapan Tominkaru Paradan, aonaa ãtarian.

¹⁵Kaina'a pabi'i kida mishidainao, ãkowaadapan kuwai Christ dau'u padamata mazan soo pakishauzin idi'o karikaonan õ'ati, ãaipan karikaonan pada'an-kaou. Mazan kaina'a ba'oran mishidainao, ãkowaadapan wuru'u kuwaiz ãkaminka'uta'azon idi'o pa'an õgaru. ¹⁶Na'iki wuru'u ãkakuwaapatinanuz pamarainpan idi'o õgaru, ãaitapa õtaraapa-kaou da'a'a õkowaadapan idi'o pidannao ati wuru'u kai-

mana'o na'iki mishi'o kuwai Christ dau'oraz. ¹⁷Mazan wuru'u ba'orainaoz ãkakuwaatinan Christ dau'an soo ãaipan karikaonan pawazoomikipan, aonaa panyukunuu kaimanan pu'a'o mani õ'ati, mazan soo ãatadinpa'azon karikaonan. Na'iki ãaipan karikaonan pakasha'oradan õnyukunuu wuru pu'a'a õtaratapa-kaouz. ¹⁸Mazan aonaa ãsha'apaapanii kida kasha'oraduan õnyukunuu. Mishi'oraiman kaiman õ'ati wuru'u ãkakuwaapatinanuz Christ dau'u. Na'apa'oram ida'an kakuwaatin-karu kishauzi-karu pu'u oo kaimana'o nyukunui di'iki'o, mazan na'apa'o ida'an ãabata-kidan naa pidannao ati Kaimana'o Kuwai Christ dau'oraz. Uruu idi tuukii õkonaukian.

Na'iki powa'a'o nii zii õkonaukiitinan. ¹⁹Usha'apanum kau'an utoriinpan idi õdau'an Tominkaru ati, na'iki Kaimana'o Doronaa, Jesus Christ di'iki'oraz kaminka'utan ida'an õgaru, õaitapa õkodita-kida-kaou nii di'iki'i. ²⁰Ukau'an tuukii õaipan õtukapa-kidan mishi, aona'o nii õkasharutinan na'iki õba'azootinan õsha'apainpan ida'an. Mazan pakawan õtaapan õnyukunuu ma'ozaka, pakawan kizi õtukapa-kidan mishi Christ umanawunun õsha'apatanii kida aimakaan ida'an, kai õkakupan pu'u, oo õmawakan ida'an. ²¹Usha'apanum kau'an õgaru ati, wuru'u kakupa-karuz mishi'o mashaapa-karu'u naa pa'an kaimanaiman Christ ati. Aizii õmawakan an, powa'a'o nii zii manawun ukaimanan õ'ati.

Phil

²²Aizii òtaapa-kaò an kakupa, dobata'ò nii òsha'apatan kaudin-kizai Christ ati zii. Uruu idi aonaa òaitapan na'ia'oram òaipan, kakupakaru oo mawaka-karu. ²³Aonaa òaitapan na'ia'oram manawun òzamaata. Tuukii òwa'aka'azon wuru'u di'oraz amazada baara'a, òmashaapa'ana'azon idi'i naa Christ tuma, na'ii powa'a'ò zii pa'an ukaimanan mashaapa-karu ai da'a'a imi'i baara'a. ²⁴Mazan òaitapa kaimana'ò nii pa'an unao ati òtaapa-kaò an zii kakupa. ²⁵Ukau'an una'apan an, òaitapa òtaapa-kaò nii zii kakupa, uruu idi pakawanu'ò nii òkaudinanan. Òma'ozakada kizi powa'a zii wuru'u umishidapanuz Tominkaru, na'iki konaukii kizi umashaapan umishidan idi Christ. ²⁶Ukau'an tuukia'ò nii manawun ukonaukii-kidan Christ Jesus, òkodita-kida-kaò an na'iki òkaawan an koshan unao di'iti.

***Mishi'ò mashaapa-karu
Tominkaru aipan kawana'ati***

²⁷Ukau'an kanom sha'apan an ò'ati, kaimana'a naa umashaapa, Kaimana'ò Kuwai kawana'ati Christ di'iki'oraz. Aizii na'apainim òmakon an unao di'iti oo òmamakokan an, mazan upu'a'ò nii òabatan, mishi ma'ozaka umishidapan na'iki bauda'apa utaapan unyukunuu. Na'iki òabatan nii baokopa ukazannaapan wuru'u Kaimana'oraz Kuwai Christ daua'oraz. ²⁸Na'iki aonaa utarian utarubanao sha'apaapan ai unao; uruu ida'an utukapakidan ì'ati mishi'ò nii Tominkaru

pataka'utan ìdyaun, mazan unao ukazannaatan nii pa'an. Tominkaru'ò nii wuru'u sha'apata'oraz aimaakan na'apa. ²⁹Mishi Tominkaru kaimanan unao ati ukashaapa umishidan Christ, na'iki ukashaapa kapam unao baiaapan kasha'ora'ò umishidan dikin ii uruu. ³⁰Ubaiatan kasha'ora'ò, na'apa utukapan kawan tawuru'u òbaiaapanuz kasha'ora kida'ò na'ii, Philippi ii. Atii di'i pakawan zii òbaiatan kasha'ora'ò.

***Mishidainao di'itinapa kizi
Christ Jesus di'itinpan kawan***

2 ¹Aizii uaitapan idi unyukunuu ma'ozakadinan uzaamatinpan idi Christ ida'ati; na'iki uaitapan idi unyukunuu saabainan Christ kamarainapanun ida'an; na'iki uaitapan idi ubauda'apatapan unyukunuu Kaimana'ò Doronaa ida'an; na'iki uaitapan idi marainpaaka-karu na'iki kamunanuaaka-karu kaina'an u'ida'a; ²ukau'an umashaapa'a naa na'apa ukawana'ati, òkonaukii-kinanaa nii. Utaapa'a naa unyukunuu patumaaka, na'apa kida udi'itinapa; na'apa kida kapam umarainpaaka; na'iki ubauda'apata unyukunuu usha'apata'azonii aimaakan dau'ati. ³Aonaa usha'apata'ana'a aimaakan u'atadinpa'azon idi karikaonan, oo uaipan idi mani karikaonan utukapa-kaò umanawunu'ò kawan. Aonaa umanawun-tinpa'ana'a, mishi'oraiman utaapa pa'an uiribannaò umanawunu'ò nii u'ai. ⁴Aonaa udi'itinpa'ana'a soo uaiapanii na'iki usha'apaapanii

kida aimakaan dau'u karikaonan, mazan udi'itinapa ukaminka'u-ta'azon dau'u uiribanna kapam. ⁵Ukau'an na'apa'a naa udi'itinapa Christ Jesus di'itinpauzon kawan, usha'apata aimakaan unyukunuu kaimanan ida'an na'apa Christ Jesus kawan.

⁶ Christ patumaakan pu'u padamata Tominkaru tuma

na'iki ikaduz na'apa kidaakan pu'u, mazan upu'u aonaa utiwaan papatumaakadinpan Tominkaru tuma.

⁷ Mishi'oraiman minziiwa uwa'akan umanawun-karu aokazi ii.

Utaapinpan apowa'a na'apa poitorui taapinpauzon kawan.

Ushakatan na'apa pidan kawan.

⁸ Uruu dono apowa'a utaapinpan, uizo'ati Tominkaru pazowii-kidinan ida'an cross paawa'a.

⁹ Uruu idi Tominkaru kadishita-kidan uruu, na'iki uzaamatan uruu umanawunu'o nii, na'iki udakotan u'uu umanawunu'o nii ipai ba'orainao kida uuai ai.

¹⁰ Soo uruu ati bouda'apa Tominkaru aipan, ipai pidannao kodoru'ukan, ipai aokazi iainaouz, imi'i baara anainaouz na'iki ipai mawakainaouznaa.

¹¹ Na'iki ipai'o nii pidannao kian, "Jesus Christ uruu umanawunu'o manawun Naobanai."

Uruu ida'an ipai'o nii pidannao naubaan na'iki konaukii-kidan waDaru Tominkaru.

Mishidainao mashaapa kizi Tominkaru Paradan kawana'ati

¹² Õmin-mishidannao, õmarai-napaniinao, karikaonan da'i uizo'atiizon Tominkaru paradan õna'ian dono utuma. Powa'a zii pa'i uizo'ati Tominkaru paradan õ'aonaan pu'u utuma. Utaapa Tominkaru umanawunu'o nii na'iki ukichana'iki usha'apaapan oia'o uawun za'a, utiwaitina'a naa ma'ozaka umashaapa kaiman, na'apa Tominkaru aipan kawan pakazannaataniinao mashaapan.

¹³ Usha'apanum kau'an Tominkaru wuru'u kaudina'oraz unao ida'a, uruu aipan ati minziiwa usha'apatan wuru'u udyuudanii kidaz sha'apata-kao pa'ati, na'iki utaan ida'ana'o uma'ozaka-kinnaa nii wuru'u usha'apatanuz kaiman kida'o aimakaan na'apa uaipan kawana'ati.

¹⁴ Aizii usha'apatan an aimakaan, kaiman usha'apatazu, aonaa ukadakoipa'ana'a udau'u. Na'iki aonaa ukashadaakapa'ana'a ba'orainao tuma usha'apaapanii kida dikin ii. ¹⁵ Aonaa kizi ukadakin-kida-kao na'iki uunamunaa abata-kao dikauda sodi kida, mazan kaiman kizi pa'an unao. Tominkaru dainaoun idi unao, umashaapa

Phil

kaiman pa'an oia'o pidannao bii'i, wuru'u sha'apaapainouz dikauda'o na'iki kakiba'azonnaa kida'o manawun aimaakan. Mazan unao, ĩbii ana'o nii pa'an ukanadapan, na'apa wizinao kanadapan kawan maruta'o-karu'u. ¹⁶Ukowaadauta kizi'i naa kaimana'o kuwai, kari-kaonanuo kakupa-karu ikoda-kinao daua'oraz. Aizii usha'apatinan an na'iki umashaapan dono na'apa, tuukia'o nii ōatadinpan unao ida'an, Christ kaawan dono pakamoon dono'o naa. Usha'apanum kau'an uruu ida'ana'o nii ōaitapan aonaa madiwautapa-ka'o mani wuru'u ōkaudinanz dadara unao bii an. ¹⁷Usha'apanum kau'an tuukii utaainan umishidan ida'an Tominkaru. Panaadon ōtaainan nii Tominkaru ati ōzowii-ka'o ida'an, na'iki ōizain shootan ida'an, ōipaida kizi'i naa Tominkaru ati wuru'u unao taainanz u'ati. Mazan upu'u ōkonaukian na'iki ōkonaukiitinan nii ipai unao tuma. ¹⁸Ukau'an na'apa kizi kapam ukonaukian baokopa ōtuma.

*Timothy na'iki Epaphroditus
dyuuda-ka'o daua'o*

¹⁹Kaina'a'o nii ōaipan ōdyuudan Timothy unao di'titi wanaobanaa Jesus Christ kashaapan an mazan. Tuukia'o nii ōkonaukian ukaawa-kidan dono kuwai unao dau'an. ²⁰Aonaa ōikodan ba'oran pidan Timothy kawanu'o, tuukia'o manawun udi'itinpan unao dau'u. ²¹Kaina'a mishi ba'orainao, mazan ĩdi'itinpan soo pasha'apata'azoonii kida aimaakan dau'u,

aonaa Jesus Christ aiapanii kida daua'o mani. ²²Mazan Timothy, ipai unao utukapanii na'iki uaitapani'i naa ukaduz. Utukapa na'apam ukaudinanz ōtuma, baokopa wakowaadapan Kaimana'o Kuwai, na'apa pidan kaudinanz kawan padaru tuma. ²³Ukau'an ōaipan ōdyuudan uruu unao di'titi, ōaitapa'akan dono'o naa na'apam nii ōsha'apata-ka'o da'a'a. ²⁴Mazan ōaitapa na'iki ōmishida wanaobanaa taapadan nii ōmorowautan kadiman unao di'titi.

²⁵Mazan kai ōdyuudan nii powaa iti Epaphroditus unao di'titi, uruu sha'atii udyuudauzoniaz ō'ida'ati, na'aka'o nii aimaakan kida ukaminka'uta-kinaa ni'oraz ōgaru. Uruu ō'inawuzu kawanu'o ōtaapan, baokopa ukaudinanz ōtuma na'iki ma'ozaka ukazannaatapan kaimana'o kuwai ōtuma. ²⁶Ōdyuudan nii uruu utukapa'azon idi unao tuukii, na'iki kasha'ora'o unyukunuu, usha'apanum kau'an uaitapa tuukia'o unao dopian oo ukasha'oran uabatan idi ukarinaanz. ²⁷Mishi'o wuru'u ukarinaankananz tuukii, maonapa umawakan, mazan tuukii Tominkaru kaimanan u'ati, ukakuda uruu. Mazan aonaa uruu ati mani paba'oran Tominkaru kaimanan, ōgaru ati kapam. Aonaa Epaphroditus mawakan, usha'apanum kau'an aonaa Tominkaru aipan ōkasha'oradan ōnyukunuu powa'a zii, ōbaiatan pu'u kasha'ora kida'o aimaakan. ²⁸Uruu idi'o tuukii manawun ōdyuuda'azon uruu unao di'titi, ōaipan idi unao konaukian

utukapan dono ukaawan koshan powaa iti. Na'iki õgaru tuukia'o nii kapam õkonaukian õaitapan idi aona'o ni'i naa powa'a unao nyukunu kasha'oratinan udau'ati. ²⁹Aizii ukaawan an unao di'iti konaukii udapaapa uruu, na'apa udapaa-pauzon kawan umin-mishidannao. Na'iki na'apa kizi unaubaan uruu kawanuinao pidannao, ³⁰usha'apanum kau'an minziiwa umakon kichana'iki-kia'o bii iti, na'iki maonapa umawakan pakaudin dikan ii Christ ati. Ubaiatan wuru'u kaudin-kizaiz, uaipan idi pasha'apatan wuru'u unao sha'apata'azooniaz padamata õ'ati, mazan unao, aonaa uturuudin, umunapon idi õ'ai.

Paul aipan Philippi sannao da'anan pakaduz

3 ¹Aizii õmin-mishidannao, ukonaukiitina'a naa kari-kaonan, uzaamatipan idi'i naa wanaobanaa Christ ida'ati. Aonaa õkashadinan õkakinaotan unao powa'a an kida. Wurru'u õkaki-naori kidaz kaminka'utan nii na'iki ukazannaatapan nii unao upozawata-kida-kaõ ai. ²Uzaudinapa pa'i oiainaouz pidannao ai, arimaraka kawanuinaouz. Ñnaõ tuukii ñaipan mishidainao daonaioranao chootakidan pamada Jewnao kaduz kawan. ³Waunao, mishi'o pa'an Tominkaru pidannao manawun. Karikaonan pa'an watoriiinpan Tominkaru ati Kaimana'o Doronaa kaminka'utan ida'an waunao. Na'iki

wataapa pa'an Christ Jesus umana-wunu'o nii. Aonaa wa'atadapan pidan sha'apaapanii kida aimakaan. ⁴Õgaru, turua'o padamata õmashaa-pan atadinapa õsha'apatani kida aimakaan ida'an. Aizii ukaina'an an pidannao atadinpa'o pasha'apatani kida aimakaan ida'an, õgaru pa'an turuu õatadinpan powa'a zii ñ'ai. ⁵Usha'apanum kau'an õgaru choota-kariwai bouda'apa soondii õshakatan dauna'an Jewnao kaki-naorinaa kawana'ati. Na'iki õgaru Israelite manawun, Benjamin takaan-daun. Õgaru Hebrew manawun na'apa õdarunnao kawan. Na'iki õgaru Pharisee,^a uruu idi tuukii õizo'atiizon Moses taanii kida kakinaorii. ⁶Na'iki tuukii õaipan õmashaapan kaimanaiman Tominkaru aipan kawana'ati, uruu idi'o da'i õpataka'utauzon mishidainao Jesus. Aizii õizo'atin idi tuukii wuru'u Jewnao kakinaori kidaz, ipai pidannao tukapan õgaru kaimana'o manawun pidan kawan.

⁷Mazan aizii õatadapanii kidaz kotua'a naa, ipai õtukapan kidaz madiwautapa-ka'o karikaonan, õzaamatinan idi'i naa Christ di'iti. ⁸Powa'a zii õtukapan ipai wuru'u õatadapanii kidaz õkazannaatinkinaa nii mazanu'o karikaonan, wuru aia'a umanawun kida'oraz õikodan, õaitapaakanuz õnaobanaa Christ Jesus tuma. Uruu Christ dikan ii õmarina'atan ipai daunuuda'u wuru'u mazanu'oraz karikaonan õmishidapauzon kiwiin.

Phil

^a 3:5 *Pharisee*: Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinõ di'ii.

Mazan aizii òtukapanuz aimaakan kaboota-kariwai kawanu'u naa kari-kaonan, òaipan idi òzaamatinpan kaimanaiman Christ di'iti, ⁹na'iki òbauda'apatina'azon idi utuma. Aonaa òsha'apatan ida'ana'o mani Moses taanii kakinaorii kida wuru'u òkaimananuz, mazan òmishidan idi'o pa'an Christ. Ukau'an Tominkaru tukapan ògaru kaimana'o nii soo òmishidan idi'o pa'an Christ. ¹⁰Powa'a zii mishi òaitapa'azon Christ kaimanaiman, na'iki òtiwaa'azon kapam wuru'u Tominkaru ma'ozakan utaniaz Christ ati ukadishita-kidan dono'oraz uruu pamawaka-kizi iki. Na'iki òaipan òkaminauda'utan uruu òpataka'utakidinan ida'an uruu kawan, na'iki na'apa òaipan òmawakan uruu kawan. ¹¹Na'apa kapam òaipan Tominkaru kadishita-kidan ògaru òmawaka-kizi iki diina'iti'i.

*Pidan dimatinauzo diman
atii utokon iti*

¹²Mazan aonaa òkian mani kai-wuru'u, turuudina'ora'a naa ògaru oo kaimana'ora'a naa ògaru òsha'apatan idi na'apa kida'o aimaakan. Mishi'oraiman uruu idi'o pa'an dadara òtiwautinan, òaipan òzaamatan wuru'u Christ Jesus ta'azooniaz; na'apa'o ni'o wuru'u uzaamatanuz ògaru pa'idiwau nii. ¹³Òmin-mishidannao, òaitapa aonaa zii òka'ititan. Mazan kaina'a bauda'apa aimaakan tuukia'o òaipan òsha'apatan. Aona'o nii ònyukunuupan powa'a wuru'u òmarina'ataniaz naa òkaduz kida. Mazan òtaapan nii ònyukunuu soo

bauda'apa wuru dau'ati'i ò'ua'ia'oraz, tuukia'oraz òaipan òikodinan. ¹⁴Na'apa pidan dimaba'o kawan, òdiman nii atii òkaawan utokon iti, òzaamata kizi wuru'u taa'azoo-kariwaiz ò'ati. Na'apa'o dau'ati'o wuru'u Tominkaru dapadanuz ògaru aokazi iti, Christ Jesus mawakan ida'an ò'ati.

¹⁵Ipai waunao ma'ozaka'oraz naa wataapan wanyukunuu wamishidapan dau'ati; na'apa kizi kapam wataapan wanyukunuu wuru dau'ati'i òkadakotin-kizi kidaz. Mazan unyukunuu mana'apakan an, turuu Tominkaru taan kapam unao ati kaimana'o di'itinapa-karu uaitapa-kinnaa nii. ¹⁶Ukau'an pakawan wamashaapa wuru'u kawana'ati'i, wamishidapaniaz mishi'oraz kuwai.

¹⁷Òmin-mishidannao, uda'ana'a naa kaimana'o òkaduz kida baokopa umin-mishidannao tuma. Na'iki udi'itapa kaimanaiman wunaou'u sha'apatinaouznanaa kaiman, watominapa-kidan kawana'ati idyaun. ¹⁸Mazan kaina'a iriba pidannao, òsha'apaapan ida'an oii kida'o aimaakan, òtukapa-kida patarubai-tinpan Kaimana'o Kuwai ati, wuru'u Christ mawakan dau'oraz cross paawa'a. Òkowaadauzoni'i naa sha'atii u'ati kiwiin na'apa'o pidannao dau'an; na'iki powa'a'o nii zii koshan òkowaadan u'atizu ònyukunuu kasha'oran bii'i. ¹⁹Diina'iti'i òkaboota-kao nii Tuubaruo Tikazi wu'iti, usha'apanum kau'an òtaapan idi pananaa patominkarun nii, òsha'apatinan soo panyukunuu aipan kawana'ati karikaonan. Umanawunu'o nii òtaapinan wuru

ida'ana'a kakiba'azonnaa kida'oraz īsha'apaapan. Īdi'itinpan soo wuru dau'ati'i pidannao naudapanii kidaz pasha'apaapan imi'i baara'a.

²⁰Mazan waunao, aona'a naa turuu wamashaapan na'apa, usha'apanum kau'an aokazi ia'o di'iti'o pa'an wazaamatanpan. Uruu idi tuukia'a naa wazaudapan wakazannaatiki Naobanai Jesus Christ wa'atin aokazi iki. ²¹Pama'ozakan ida'an uzaamatapan na'iki ukazowautapan ipai daunuuda'u wuru'u toma-kariwai kidaz, aokazi ii na'iki imi'i baara an kida'oraz. Uruu ma'ozaka-karu ida'an upana'adan nii wananaa wuru'u kakataimana'oraz, pa'ina'o na'iki umanawunu'o nanai nii, na'apa pananaa umanawunun kawan.

4 ¹Ukau'an ōmin-mishidannao, ōmarainapaniinao, tuukii ōtukapa'azon unao. Unao ida'ana'o ōkonaukiitinan, na'iki ōkaudin nan winipinaa wuru'u unaouz. Pakawan pa'i na'apa umashaapa na'iki ma'ozaka umishidapa Naobanai Tominkaru.

Kaimana'o mashaapa-karu dau'o

²Aizii da'a'a ōkia'azon ōdadakoo-nao Euodia na'iki Syntyche ati, tuukii ōaipan ukaimanaakan, usakitapada'a naa unyukunuu, usha'apanum kau'an ipai unao mishidainaou'u naa Naobanai Jesus. ³Na'iki pugaru ō'inawuzu, ōmin-kaudinan manawun, ōaipan pukaimanaaka-kidan wuru'u zun-

naouz powaa iti. Usha'apanum kau'an īnao dadara'o īkaudinauzon na'apa ōgaru kawan wakowaadapan Kaimana'o Kuwai. Clement na'apa kapam na'iki ba'orainao na'apa īkaudinauzon ōtuma. Tominkaru saadani'i naa ipai īnao uu kakupakaru kaaritannaa^b daara'a.

⁴Aizii ōkian u'ati, ukonaukiitina'a naa karikaonan, uzaamatanpan idi'i naa Naobanai Jesus ida'ati. Powa'a ōkia'azon koshan, ukonaukiitina'a naa. ⁵Marii kizi ipai pidannao tukapan unao kaimanainao na'iki kakarodapaniinao nii. Unyukunuitapa kizi maonapa'a naa Naobanai Jesus wa'atin powa'a ati. ⁶Aonaa kizi udopiidinan kanom sodi kida dau'ati karikaonan. Mishi'oraiman ukowaada Tominkaru ati kaziwada-pa'oraz unyukunuu, na'iki upishaa u'ati aimaakan uaiapanii. Na'iki karikaonan "kaiman," ukii u'ati ukamunanun idi unao ati. ⁷Aizii una'apan an, Tominkaru kaimanan umanawunu'oraz na'iki wazootapa'oraz pidan aitapan, uru'o nii kazannaatapa unyukunuu na'iki udi'itinpan, dopii-karu ai, uzaamatanpan idi'i naa Christ Jesus ida'ati.

⁸Aizii ōmin-mishidannao, ōkia'azon u'ati karikaonan udi'itinapa kaiman kida'o aimaakan dau'u, na'iki aimaakan kida tuukia'oraz unaudapa-kao na'iki umarainapaka. Di'i wuru'u aimaakan kidaz: udi'itapa mishi'o aimaakan; na'iki

Phil

^b 4:3 *kakupa-karu kaaritannaa*: Tominkaru pidannao uu saada-kizinao, mashaa-painao ni'oraz karikaonan Tominkaru tuma.

aimaakan wuru'u naubaapa-kariwai kidaz; na'iki aimaakan wuru'u sakitapa'oraz; na'iki aimaakan wuru'u kaimana'oraz pa'idiwaru; na'iki aimaakan konaunama'o; na'iki aimaakan umanawun kida'oraz utukapa-ka'o. Marii kizi udi'itinpan na'apa kida'o dau'u kari-kaonan. ⁹Aizii usha'apatina'a naa otominapa-kidan kawana'ati unao, ipai wuru kawana'ati'i uabatanii kidaz o'idi'iki uzaamatanii kidaz naa unyukunuu iti, na'iki ipai utukapan kawana'ati osha'apatinan, na'apa'a naa usha'apatin. Una'apan an, Tominkaru taan nii pakaimanan unao nyukunuu iti, ukaimanaakakinaa nii.

***Paul konaukii-kidan
Philippi sannao***

¹⁰Naobanai Jesus ida'an, tuukii okonaukian, unyukunuitapan idi ogaru koshan kotua'o dauna'an. Mazan mishi oaitapa karikaonanu'o da'i unyukunuitapauzon ogaru, mazan aonaa uaitapan na'apam utukapa-kidan o'atizu. ¹¹Mazan aonaa aimaakan aonaan idi'o mani o'ida'a kaiwuru'u ona'apanuz unao ati. Usha'apanum kau'an oaitapani'i naa na'apam okaiwainan na'apa'oram aimaakan sha'apan an, aonaa odopian. ¹²Oaitapanii na'iki otiwaani'i naa mashaapakaru masakauda'u'o aimaakan ida'an. Na'iki otiwaani'i naa kapam mashaapa-karu diri'i'o aimaakan ida'an. Aonaa odopian, oka'iita omashaapan na'apa'oram aimaakan sha'apan bii'i, okawanyukunun

pu'u oo omawanyukunun pu'u, aimaakan diri'in pu'u oo aimaakan masakauda'un pu'u. ¹³Oka'iita na'iki oaitapa osha'apatinan na'apa'oram aimaakan sha'apan an, Christ ma'ozakadapan ida'an ogaru.

¹⁴Kaiman mazan ukamunanun o'ati, tuukii okonaukian udyuudan idi aimaakan o'ati da'ati'i opataka'uta-ka'o pu'u. ¹⁵Mishi unao Philippi sannao uaitapa sha'atii, tawuru dono'o uru'oraz zii uabatan Kaimana'o Kuwai Jesus Christ dau'u. Omakon dauna'an sha'atii unao wiizi iki, Macedonia Baara ia'oraz, aonaa mishidainao ba'orran wiizai di'iki'o dyuudan puraata o'ati, soo unao karikaonan. ¹⁶Aizii ona'ian dono zii Thessalonica ii, itamau sha'atii ukaminka'utan ogaru udyuudan ida'an puraata o'ati. ¹⁷Aonaa oaipan idi'o mani karikaonan udyuudapan aimaakan o'ati kaiwuru'u ona'apanuz u'ati, mazan oaipan pa'an Tominkaru taan uwini pinaa nii, ukaminka'uupan idi dobata ogaru. ¹⁸Mishi dobata ukaminka'utan ogaru, oaipan ai manawun, Epaphroditus kaawa-kidan dono'oraz aimaakan kida unao di'iki. Ipai wuru'u utaanii kidaz aimaakan, kaduunu'o kawanu'o Tominkaru ati wuru'u, na'apa uzai kawaoda-ka'o kawan u'ati, kaduun udamainan na'iki kaiman u'ati, na'iki tuukii ukonaukii-kidanuz. ¹⁹Na'iki Christ Jesus ida'an, Tominkaru omishidaniaz taan nii unao ati ipai wuru'u uaiapanii kidaz aimaakan, umanawunu'o-raz pasha'apauz di'iki.

²⁰Marii karikaonan wataapan Tominkaru waDaru umanawunu'oni. Amen.

Paul katokontan pakaaritan

²¹Õdyuudan õparadan ipai Tominkaru pidanannao ati, mishidainaouz Christ Jesus. Aizii wa'inawuzunao, õmin-mishidan-

naouz, na'apa kapam ãdyuudan paparadan. ²²Na'iki ipai mishidainaou mashaapainao kidaz da'a'a, ãdyuudan kapam paparadan u'ati. Aitaniiman wunaou'u kaudinainaouz Naobanai Caesar dapu ii, ãdyuudan kapam paparadan u'ati.

²³Marii Naobanai Jesus Christ kamunanun manawun ipai unao ati.